

רע"פ 1658/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון
רע"פ 1658/14

לפני: כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בשבתו כבית משפט לנוער בתיק ענ"פ 30567-11-13 שניתן ביום 28.10.2013 על ידי כבוד הנשיאה ד' ברלינר והשופטים ג' קרא ומ' סוקולוב

תאריך הישיבה: י"ט בחשון התשע"ה (12.11.2014)

בשם המבקש: עו"ד בנצי קבלר
בשם המשיבה: עו"ד נילי פינקלשטיין

החלטה

השופט י' עמית:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי לנוער בתל אביב-יפו (כב' המותב ד' ברלינר, ג' קרא, מ' סוקולוב) בענ"פ 30567-11-13, בגדרו הושתו על המערער 7 חודשי מאסר לריצו בפועל, לאחר שנתקבל ערעור המדינה על גזר דינו של בית משפט השלום לנוער בתל אביב-יפו (כב' השופטת ר' בן חנוך) בת"פ 23562-06-12.

1. המבקש, כיום בגיר, הואשם במספר עבירות בשלושה כתבי אישום שונים אשר אוחדו בבית המשפט השלום לנוער. על פי המתואר בכתב האישום מיום 8.1.2013 (ת"פ 23670-06-12), ביום 26.7.2011 המבקש, אז בן 15 חצי, ואחיו הקטין, אז בן 14 (להלן: האח), גררו קטנוע ללא רשות בעליו תוך שהם גורמים לו נזק, התניעו את הקטנוע

על ידי חיתוך חוטי ההתנעה, ולאחר מכן החנו אותו בקרבת ביתם. ביום 28.7.2011 נהג המבקש על הקטנוע ללא רשיון וביטוח וללא רשות בעליו, כאשר אחיו יושב מאחוריו. שוטר בניידת (להלן: השוטר) ביקש מהמבקש לעצור את נסיעתו, אולם הלה הגביר את מהירות הנסיעה עד שסטה מהדרך ונאלץ לעצור. המבקש ואחיו ניסו להימלט מהאזור, ובעקבות זאת המבקש אף דחף את השוטר והיכה בגופו כשהוא אוחז בקסדה שאין בידו להוכיח כי אכן שייכת לו.

על פי המתואר בכתב האישום מיום 7.6.2012 (ת"פ 23562-06-12, להלן: התיק המרכזי), בלילה שבין ה-21.10.2011 ליום 22.10.2011 פרצו המבקש ואחיו בצוותא לדירה בבית ים (להלן: הדירה), כאשר נאשם נוסף מאבטח את ביצוע העבירה. המבקש ואחיו נכנסו לחצר הסמוכה לדירה, עלו במדרגות חיצוניות המובילות לחלון הדירה וניפצו אותו. עם חדירתם לדירה, זרעו השניים הרס רב בדירה תוך שהם מרוקנים את הארונות והמגירות מתכולתם, ולבסוף נטלו מתוך ארון חדר השינה חפתי שרוולים זהובים וסיכה לעניבה אשר היו שייכים לבעל הדירה.

על פי המתואר בכתב האישום מיום 25.11.2012 (ת"פ 11938-02-13), ביום 26.11.2011 שהה המבקש בכפר הנוער "בית חגי". במהלך שהותו שם, התעמת המבקש עם אחד הנערים במקום, דחף, הכה ואף דקר את הנער עם זכוכית שהחזיק בידו ופצע אותו. לנער הפצוע נגרם חתך באורך 4 ס"מ והוא נדרש לטיפול רפואי אשר כלל 5 תפרים (להלן: אירוע החבלה).

2. בגין האירועים המתוארים לעיל, הורשע המשיב בבית משפט השלום, על פי הודאתו בעבירות שלהלן: שימוש ברכב ללא רשות לפי סעיף 413ג לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: החוק); היזק בזדון לפי סעיף 452 לחוק; הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק; החזקת נכס חשוד לפי סעיף 413 לחוק; נהיגה בלי רישיון נהיגה לפי סעיף 10א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961; אי קיום חובת פוליסה לפי סעיף 2 לפקודת הביטוח רכב מנוע (נוסח חדש), התש"ל - 1970; כניסה והתפרצות למקום מגורים או תפילה או ממנו לפי סעיף 406ב) לחוק; גניבה לפי סעיף 383 לחוק; וחבלה ופציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 334 ו-335 לחוק.

3. ביום 28.10.2013 נגזר דינו של המבקש בבית משפט השלום לנוער בתל אביב-יפו (להלן: הערכאה הראשונה). בית המשפט קבע מחד כי יש לקבוע ענישה אשר תעביר מסר ברור של סלידה מהמעשים אותם ביצעו המבקש ואחיו, והעדפת האינטרס הציבורי באופן מובהק לאור ריבוי התיקים, חומרת העבירות ואי הצלחתו של ההליך השיקומי. מאידך, הבחין בית המשפט בין המבקש לאחיו וקבע כי התסקיר בעניינו של המבקש מעיד על כך שהוא מתמיד במסגרת תעסוקתית, וכי בשנתיים האחרונות לא נפתחו תיקים נוספים נגדו. לפיכך, נגזרו על המבקש העונשים הבאים: 2 חודשי מאסר בפועל, אשר ניתן להמירם בעבודות שירות; 8 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים באם יעבור עבירת אלימות מסוג פשע או עבירת רכוש מסוג פשע לפי פרק י"א בחוק; 4 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים מיום סיום ריצוי עונשו באם יעבור עבירות אלימות מסוג עוון או עבירות כנגד שוטרים או עבירות רכוש מסוג עוון לפי פרק י"א לחוק; פסילת החזקת רישיון נהיגה או קבלתו לתקופה של 6 חודשים; פסילה על תנאי של החזקת רישיון נהיגה או קבלתו למשך שנתיים באם ינהג שוב ללא רישיון נהיגה או ללא פוליסת ביטוח או במידה ויעבור עבירות הקשורות לרכב לפי סימן ה'1 בחוק; פיצוי על סך ₪ 1,500 למתלונן באירוע החבלה.

4. ביום 17.11.2013 הגישה המשיבה ערעור לבית המשפט המחוזי, בטענה כי העונש שהושת על המבקש אינו נותן ביטוי לחומרת העבירות ולדרך חייהם העבריינית של המבקש ואחיו. בד בבד, בית המשפט נעתר לבקשת המשיבה והורה על עיכוב ביצוע עונש עבודות השירות של המבקש עד לתום ההליכים בערעור, אולם עקב תקלה, לא הגיעה

החלטת בית המשפט לממונה על עבודות השירות, עיכוב הביצוע לא יושם וביני לביני, כמעט סיים המבקש לבצע את מלוא התקופה של עבודות השירות, למעט שבעה ימים אחרונים.

5. בפסק דינו, קבע בית משפט קמא כי על אף גילו הצעיר של המבקש בעת ביצוע העבירות ועל אף שהספיק לבצע חלק נכבד מעבודות השירות שהוטלו עליו, אין מנוס מקבלת ערעור המדינה. בית המשפט עמד על התסקיר השלילי בעניינו של המבקש, וכן על תיקים פליליים נוספים אשר מתנהלים בעניינו. לפיכך, נגזרו על המבקש 7 חודשי מאסר בפועל בניכוי התקופה של כחודשיים אותה ביצע בעבודות שירות. יתר רכיבי הענישה שנקבעו על ידי הערכאה הראשונה נותרו על כנם.

על פסק דינו של בית משפט קמא נסבה בקשת רשות הערעור שבפנינו, שהועברה למותב תלתא תוך שבית משפט זה מורה על עיכוב ביצוע פסק דינו של בית משפט קמא (החלטת השופט מלצר מיום 8.4.2014).

6. המבקש העלה ארבע טענות עיקריות אשר בגינן ראוי כי תינתן רשות ערעור: (א) המבקש סיים לרצות את מירב עונשו טרם קבלת ערעור המדינה; (ב) בית משפט קמא לא התייחס לאישיותו הגבולית של המבקש וליכולותיו הקוגניטיביות המונמכות, וככל הנראה לא כל התסקירים בעניינו עמדו לנגד עיניו של בית משפט קמא; (ג) בית משפט קמא החמיר בעונשו של המבקש הן בכמות והן באיכות: פי שלושה וחצי מהעונש שהושת עליו בערכאה הראשונה והמרה מעבודות שירות למאסר בפועל; (ד) קיימות נסיבות "אנושיות-מצפוניות" אשר מצדיקות חריגה מהכללים הנוקשים הרגילים למתן רשות ערעור - גילו הצעיר של המבקש בעת ביצוע העבירות, היותו בן למשפחה קשת יום והעובדה כי מדובר בהעמדתו הראשונה לדין.

7. על אף שיש בבקשת רשות הערעור כדי למשוך את העין, מצאנו לסופו של יום כי אין מקום ליתן רשות ערעור בגלגול שלישי, באשר הבקשה לא מעוררת שאלה משפטיות עקרוניות או סוגיה בעלת חשיבות ציבורית, החורגת מעניינו של המבקש, ואף לא עולה חשש ממשי לחוסר צדק או עיוות דין כלפי המבקש (רע"פ 483/14 טל דוד אמסלם נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (15.7.2014); ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 3012/14 ספיר נ' מדינת ישראל (13.5.2014)).

למעשה, טענותיו של המבקש נסבות על חומרת העונש, ואין בכך כדי להקים עילה למתן רשות ערעור בפני בית משפט זה, אלא בנסיבות של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה, ולא זה המקרה שלפנינו. ככלל, בעצם קיומו של פער, ואף פער מהותי בין העונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית לבין ערכאת הערעור לא די כדי להצדיק מתן רשות ערעור (ראו, לדוגמה, רע"פ 7785/12 אבשלום עידן נ' מדינת ישראל בפסקה ט והאסמכתאות שם (12.11.2012)). במקרה דנן, הוחמר עונשו של המבקש ב-5 חודשי מאסר, וגם אם אראה בכך פער חריג, הרי מקום בו העונש המאוחר הולם את חומרת המעשים בהם הורשע המבקש, ולטעמי כך הדבר במקרה דנן, הרי שאין עילה להתערבות (רע"פ 5469/08 יובל נחמני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (23.6.2008); עניין הראל, פסקה 5).

די בכך כדי לדחות הבקשה שלפנינו.

8. זאת ועוד. מתברר שהמבקש "ניצל כהלכה" את תקופת עיכוב הביצוע שניתנה לו על ידי בית משפט זה, וביני לביני הוגש כנגדו כתב אישום חמור לבית המשפט המחוזי, הכולל חמישה אישומים במעשי שוד של נהגי מוניות ושל דוכן

פיס, שבוצעו כולם במהלך החודשים אוגוסט-ספטמבר 2014. על פי כתב האישום - בגינו עצור המבקש מיום 10.9.2014 - המבקש שדד בצוותא עם אחרים נהגי מוניות תוך הפעלת אלימות קשה (הצמדת שוקר חשמלי לראש הנהג והפעלתו). דומה כי המעשים המיוחסים כיום למבקש, ומבלי להתעלם מחזקת החפות שעומדת לו, מצביעים על כך שבית משפט קמא העריך נכוחה בפסק דינו את סיכויי השיקום של המבקש, אשר נטען כי נסתבך בשורה של אישומים כה קשים בעוד בקשתו תלויה ועומדת בפנינו.

9. למעלה מן הצורך ולגופה של בקשה, אומר כי אין בעובדה שהמבקש סיים לרצות את מירב העונש של עבודות השירות, כדי להטות את הכף לזכותו. הפסיקה כבר נתנה הנהגות לעניין זה וקבעה כי ערכאת הערעור אינה מנועה מהשתת עונש מאסר על המבקש, אף במקרים בהם סיים לבצע את עבודות השירות. כך ברע"פ 4944/05 אורל קונסטנטין נ' מדינת ישראל (6.7.2005) נקבע כי:

"לעניין עונש מאסר, שהוטל על המבקש שלאחר שסיים לבצע את עבודות השירות, אין ערכאת הערעור מנועה מלעשות כן, ומעונש זה אשר נקבע עליו נוכח כאמור משך הזמן אותו כביריצי המבקש שב עבודות השירות הנ"ל. זאת, חרף העובדה שאת החודשים הללו, אשר ינוכחו, לא העביר במאסר בפועל".

וראו, בדומה, רע"פ 4059/09 מיקי הראל נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (21.5.2009) (להלן: עניין הראל), רע"פ 10945/02 חוגה נ' מדינת ישראל (21.1.2003).

10. אף אין ממש בטענות המבקש כי בית משפט קמא לא נתן דעתו לתסקיריו הקודמים בעניינו, אשר מלמדים על מצבו האישי וקשייו הקוגניטיביים. בית משפט קמא התייחס לתסקירי המבקש מספר פעמים בפסק הדין, כך בפסקה 2, בפסקה 3 ובפסקה 8 לפסק הדין שם קבע כי:

"משקל רב, רב ביותר, אנו מייחסים לאמור בתסקירי שירות המבחן. שירות המבחן לעולם הוא אביהם של נאשמים, כך בדרך כלל, וכשמדובר בשירות מבחן לנוער הדברים הם בבחינת על אחת כמה וכמה. למזלנו, לא בכל יום נתקל בית המשפט בתסקירים חסרי-אופטימיות, כמו במקרה הנוכחי... נסיונות טיפוליים רבים נעשו באשר לכל אחד משני המשיבים (המשיב ואחיו-י"ע). דא עקא, המשיבים לא נעזרו בהם. באשר לשני המשיבים הרושם הוא, ששירות המבחן הרים ידיים ואיננו סבור כי הוא מסוגל לעזור להם".

11. אשר לסיבות ה"אישיות-מצפוניות" עליהן הצביע המבקש, הרי שלא נעלמו מעיני יכולותיו הקוגניטיביות הנמוכות, הרקע המשפחתי המורכב, והאווירה האלימה בה גדל. עם זאת, אל מול מצבו של המבקש עומדים התסקירים השליליים, בדגש על חוסר שיתוף הפעולה עם שירות המבחן, ואף ניצב האינטרס הציבורי הנובע ממסוכנותו לציבור, כפי שמשתקפת בכתב האישום שהוגש לאחרונה נגדו כאמור לעיל. ניתן ללמוד מכך על אופיו ומעשיו האלימים של המבקש, הימנעותו מלקיחת אחריות, והעובדה כי איננו משתף פעולה עם הליכים טיפוליים בעניינו. בעניין זה יפה אמירתו של כב' השופט נ' סולברג כי ענישתו היא שיקומו (הדגשה במקור וראו ע"פ 827/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (21.9.2014)), ויתכן כי ענישה בשלב זה תוכל לסייע במניעת פעילות עבריינית עתידית מצידו.

12. על כן, אמליץ לחבריי לדחות את בקשת רשות הערעור, לבטל את עיכוב ביצוע עונש המאסר עליו הורה בית משפט זה ביום 6.3.2014 ולהפעיל לאלתר את העונש אשר נגזר על המבקש בענ"פ 30567-11-13.

שופט

השופט ח' מלצר:

אני מסכים.

שופט

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

שופט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

ניתנה היום, ב' בכסלו התשע"ה (24.11.2014).

שופט

שופט

שופט